

DOPINGBESTRIJDING IN VLAANDEREN

GIDS VOOR SPORTFEDERATIES

Versie 1.0 – 31 maart 2015

Inhoud

Inleiding	3
I. Informeren en vormen van sporters en begeleiders.....	5
1. De rechten en plichten van sporters en begeleiders inzake dopingbestrijding	5
2. De dopingpraktijken.....	5
3. De verboden stoffen en methoden en het risico van voedingssupplementen	7
4. Geneesmiddelen en TTN.....	8
5. De dopingcontroleprocedure	9
6. Verblijfsgegevens en de bescherming van persoonsgegevens	10
7. Gevolgen van dopingpraktijken	11
II. Informeren van en samenwerken met NADO Vlaanderen.....	12
1. Alle geplande wedstrijden 14 dagen op voorhand melden	12
2. Registreren van de contactgegevens van alle wedstrijddeelnemers	12
3. Voorbereid zijn op en meewerken aan de uitvoering van dopingcontroles	12
4. Identificeren van elitesporters.....	14
5. NADO Vlaanderen helpen bij het verzamelen van verblijfsgegevens	14
6. Uitwisselen van informatie en expertise ter opsporing van mogelijke dopingpraktijken	14
III. Tuchtreglement en passende gedragscode, ethische normen en goede praktijken uitwerken	15
IV. Toezien op de naleving van sportieve sancties	17
V. Een dopingpreventieverantwoordelijke aanstellen	18
Informatie en contact	19

Inleiding

Sinds 31 maart 2015 is in de Vlaamse Gemeenschap een vernieuwde antidopingregelgeving van kracht, conform de **Wereldantidopingcode 2015** ("de Code 2015"). Het **decreet** van 25 mei 2012 ter preventie en bestrijding van doping in de sport ("het antidopingdecreet"), gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, en het **uitvoeringsbesluit** van 13 februari 2015 vertalen de internationale regels van het Wereldantidopingagentschap (WADA) naar de Vlaamse context.

De antidopingregels zijn van toepassing op elke sporter, begeleider en sportvereniging.

Een **sporter** is elke persoon die in georganiseerd verband aan sport doet.

Deze definitie wordt ruim geïnterpreteerd en omvat minstens iedereen die in club- of wedstrijdverband sport, ongeacht het niveau of de doeleinden van zijn sportbeoefening (ook fitnessers, bodybuilders en deelnemers aan wedstrijden als De Sterkste Man vallen onder de antidopingregels).

Elitesporters zijn sporters van nationaal of internationaal niveau.

- "Elitesporter **van internationaal niveau**" is elke sporter die deelneemt aan wedstrijden van internationaal niveau. Wie deze sporters concreet zijn, wordt bepaald door elke internationale federatie afzonderlijk.
- "Elitesporter **van nationaal niveau**" is elke sporter die volgens zijn nationale antidopingorganisatie (NADO) van nationaal niveau is.

Gezien in Vlaanderen (en in de andere Gemeenschappen van België) de overheid zelf de NADO is, is de definitie "sporter van nationaal niveau" vastgelegd bij decreet. Concreet bepaalt artikel 2, 18° van het Antidopingdecreet dat "elitesporter van nationaal niveau" elke sporter omvat die een sport beoefent waarvan de internationale federatie de Code ondertekend heeft en erkend is door het IOC of IPC of lid is van SportAccord en waarbij de sporter zich in één of meer van de volgende gevallen bevindt:

- Hij of zij neemt regelmatig deel aan internationale wedstrijden van hoog niveau, maar is geen elitesporter van internationaal niveau
- Hij of zij kan leven van zijn of haar sport en komt uit in de topliga van de nationale competitie
- Hij of zij is geselecteerd voor of heeft eerder deelgenomen aan een EK, WK, Olympische of Paralympische Spelen
- Hij of zij maakt deel uit van een ploeg in een competitie waaraan voornamelijk ploegen met elitesporters deelnemen

Wie deze elitesporters van nationaal niveau concreet zijn, dient bepaald te worden aan de hand van bovenstaande criteria. Als federatie moet u met NADO Vlaanderen (de administratie die het Vlaams antidopingdecreet uitvoert) overleggen welke van uw leden hier volgens u onder vallen, zodat deze sporters op de hoogte kunnen worden gebracht van de bijzondere regels die op hen van toepassing zijn. Gezien bovenstaande definitie vastgelegd is bij decreet, kan echter enkel de decreetgever of rechtbank (die moet

oordelen over een dopingpraktijk van uw sporter) een finaal oordeel vellen over de vraag of een bepaalde sporter nu al dan niet een elitesporter van nationaal niveau is. Onthoudt dat de term “elitesporter” niets te maken heeft met de erkenning als topsporter of als beoefenaar van een erkende sport.

Sporters die geen elitesporters zijn, worden recreatieve of **breedtesporters** genoemd. Dit omvat iedereen die op een lager niveau in georganiseerd verband aan sport doet.

Een **begeleider** is iedereen die een sporter bijstaat bij zijn sportbeoefening.

Ook deze definitie wordt ruim geïnterpreteerd en omvat elke coach, trainer, manager, agent, teammedewerker, official, elk medisch of paramedisch personeelslid, elke ouder of elke andere persoon die een sporter die deelneemt aan of zich voorbereidt op een sportactiviteit, behandelt, assisteert of met hem samenwerkt.

Een **sportvereniging** is elke organisatie die tot doel heeft een of meer sportactiviteiten te organiseren, de deelname eraan mogelijk te maken, of in dat verband als leidende instantie op te treden. Een sportvereniging kan zowel een club, wedstrijdorganisator, sportevenementenorganisator (bv. Golazo) als federatie zijn.

Een **federatie** is dus zowel een sportvereniging op zich, als een groepering van sportverenigingen. Voor federaties gelden alle verplichtingen die op een sportvereniging rusten, evenals een aantal specifieke verplichtingen die enkel voor federaties gelden.

Welke de verplichtingen voor federaties zijn, wordt toegelicht in deze gids.

Deze gids dient louter voor een goed begrip van de materie en is geen volledig of bindend juridisch document. De volledige verplichtingen voor federaties, sporters en begeleiders zijn te vinden in het antidopingdecreet en zijn uitvoeringsbesluit(en), te vinden op www.dopinglijn.be.

I. Informeren en vormen van sporters en begeleiders

Een eerste taak van elke federatie is het informeren van haar sporters en hun begeleiders omtrent de antidopingregelgeving en de voorzorgen die ze moeten nemen om dopingpraktijken te vermijden. NADO Vlaanderen zal de federatie hierbij helpen, maar teneinde haar sporters en begeleiders maximaal te ondersteunen, dient elke federatie ook zelf de volgende kennis in huis te hebben.

1. De rechten en plichten van sporters en begeleiders inzake dopingbestrijding

Elke **sporter** is verplicht:

1. op de hoogte te zijn van de antidopingregels en ze na te leven;
2. op elk ogenblik bereid te zijn zich aan een controle te onderwerpen;
3. medisch personeel op de hoogte te brengen van zijn verplichting geen verboden stoffen of methoden te gebruiken en er zo voor te zorgen dat een medische behandeling de antidopingregels niet schendt;
4. NADO Vlaanderen en haar federatie en internationale federatie op de hoogte te brengen van elke veroordeling wegens dopingpraktijken in de laatste tien jaar;
5. mee te werken aan elk onderzoek van een ADO naar dopingpraktijken.

Elke **begeleider** is verplicht:

1. op de hoogte te zijn van de antidopingregels, zowel de regels die op de sporters als op hem van toepassing zijn, en ze na te leven;
2. mee te werken aan de dopingbestrijding en zijn invloed te gebruiken om de sporter antidopingwaarden en -gedrag bij te brengen;
3. NADO Vlaanderen en zijn federatie en internationale federatie op de hoogte te brengen van elke veroordeling wegens dopingpraktijken in de laatste tien jaar;
4. mee te werken aan elk onderzoek van een antidopingorganisatie over dopingpraktijken;
5. geen verboden stof of methode te gebruiken zonder geldige reden.

De rechten van de sporter en begeleider worden toegelicht onder de volgende punten.

2. De dopingpraktijken

Met de term dopingpraktijken worden alle praktijken bedoeld waar een sporter en zijn entourage (=begeleiders) zich van moeten onthouden om geen dopingovertreding te begaan. Er zijn 10 dopingpraktijken:

1. De aanwezigheid van een verboden stof in het lichaam van de sporter.

2. Het gebruik of de poging tot gebruik van een verboden stof (bv. amfetamines) of methode (bv. ozontherapie) door een sporter.

Deze dopingpraktijken komen neer op het bewust of onbewust gebruik van doping. Dit gebruik kan zowel vastgesteld worden aan de hand van een afwijkend analyseresultaat (aanwezigheid van een verboden stof in een urine- of bloedmonster), een afwijkend biologisch paspoortresultaat (een patroon van abnormale biologische gegevens dat door

niets anders dan dopinggebruik kan verklaard worden), als aan de hand van getuigenverklaringen, e-mails, enz.

De enige uitzondering op verboden gebruik is in geval van medische noodzaak, met name het gebruik van een verboden stof of methode waarvoor de sporter een TTN heeft gekregen. Een doktersvoorschrift is niet voldoende.

3. Het bezit van een verboden stof of een verboden methode (door een sporter of begeleider).

Het louter bezit van een verboden stof of verboden methode, door een sporter of begeleider, wordt reeds beschouwd als een dopingpraktijk.

Ook de aankoop op zich van een verboden stof wordt beschouwd als bezit, zelfs als de verboden stof niet geleverd wordt en dus nooit fysiek in bezit van de sporter of begeleider is geweest.

Enkel in geval van medische noodzaak is het bezit van een verboden stof of methode toegelaten, bijvoorbeeld indien de sporter een TTN heeft verkregen voor het gebruik van de stof, of in zeer beperkte andere medische gevallen, zoals de aankoop van insuline voor je kind dat diabetes heeft.

4. Fraude of poging tot fraude bij de dopingcontrole (door een sporter of begeleider).

Dit kan bijvoorbeeld het opzettelijk hinderen van de controlearts zijn, het intimideren van een getuige of de poging een urinemonster te beïnvloeden of te vervalsen (bv. door er een maskerende stof aan toe te voegen of urine van iemand anders proberen af te geven).

Het kan ook door bedrieglijke informatie te verschaffen aan een antidopingorganisatie.

5. Handel of poging tot handel in een verboden stof of verboden methode (door een sporter of begeleider).

6. Weigeren, niet opdagen zonder geldige reden of ontwijken van een dopingcontrole door een sporter.

Het weigeren of niet opdagen bij een dopingcontrole waarvan de sporter weet of moest weten dat hij of zij opgeroepen is, is een dopingpraktijk.

Niet opdagen kan zowel bewust als onbewust zijn (bv. vergeten dat je opgeroepen bent of, in geval van wielrenners, niet controleren of je opgeroepen bent). Beide gevallen zijn strafbaar.

Sporters die een dopingcontrole ontwijken, zoals weglopen voordat de controlearts hen kan oproepen of die doen alsof ze niet thuis zijn of de bel niet horen als de controlearts aan hun deur staat, plegen evenzeer een dopingpraktijk.

7. Toedienen, of poging tot toedienen, van een verboden stof of methode aan een sporter.

8. In het kader van een dopingpraktijk, of een poging daartoe, meewerken, aanmoedigen, helpen, stimuleren, samenzweren, verbergen, of om het even welke andere vorm van opzettelijke medeplichtigheid, of een opgelegde uitsluiting of schorsing door een andere persoon dan de sporter niet naleven.

Elke sporter of begeleider die dopinggebruik aanmoedigt of tolereert, meewerkt aan dopingpraktijken, dopingpraktijken waarvan hij of zij op de hoogte is niet rapporteert, of die een uitgesloten of geschorste sporter toelaat of helpt om deel te nemen aan een wedstrijd, pleegt een dopingpraktijk.

9. Een combinatie van drie aangifteverzuimen of gemiste testen binnen 12 maanden.

Sporters die opgenomen zijn in de geregistreerde doelgroep van NADO Vlaanderen (elitesporters van categorie A) of Internationale Federatie (dit kan eender welke elitesporter zijn), worden vervolgd voor een dopingpraktijk als ze drie keer binnen de 12 maanden hun verblijfsgegevens niet, niet tijdig of verkeerd ingevuld of geüpdatet hebben of niet aanwezig waren op de plaats en tijd aangegeven in hun verblijfsgegevens.

Opnieuw: bewust of onbewust. Ook nonchalance of goedbedoeld amateurisme bij het indienen van verblijfsgegevens wordt afgestraft. Het feit dat er pas actie wordt ondernomen bij drie inbreuken binnen twaalf maanden biedt immers reeds de nodige marge om zich tijdig te herpakken.

Elitesporters van categorie B en C (zijnde individuele en ploegsporters die minder verblijfsgegevens dienen in te dienen dan elitesporters van categorie A), zullen bij twee inbreuken binnen de twaalf maanden verplicht worden om dezelfde verblijfsgegevens in te dienen als elitesporters van categorie A, met dezelfde gevolgen indien ze opnieuw in de fout gaan.

10. Samenwerken met voor dopingpraktijken veroordeelde personen.

Zowel sporters als begeleiders wordt verboden sportgerelateerd samen te werken met coaches, trainers, dokters, sporters of andere personen waarvan ze op de hoogte gebracht zijn dat deze personen veroordeeld zijn voor dopingpraktijken en hun straf nog niet uitgezeten hebben.

De vermelde "samenwerking" slaat onder meer op het inwinnen van trainings-, strategisch, technisch, voedings- of medisch advies; het verkrijgen van therapie, een behandeling of voorschriften; het verstrekken van lichaamsproducten voor analyse; of toestaan dat een begeleider als agent of vertegenwoordiger optreedt.

Er kan ook sprake zijn van een verboden samenwerking zonder enige vorm van vergoeding.

3. De verboden stoffen en methoden en het risico van voedingssupplementen

De voor sporters verboden stoffen en methoden zijn te vinden op de "verboden lijst" van het WADA, die gemakkelijk te consulteren is op www.dopinglijn.be.

Sporters moeten weten wat verboden is, beseffen dat sommige van deze stoffen voorkomen in courant voorgeschreven medicatie, en weten dat ze deze stoffen en methoden niet mogen gebruiken of bezitten zonder TTN ("toestemming wegens therapeutische noodzaak", zie punt 4). Zelfs niet met doktersvoorschrift (tenzij het gaat om een minderjarige breedtesporter).

Het is daarom belangrijk dat een sporter zijn arts er altijd van inlicht dat hij sporter is en hem verzoekt hem geen medicatie houdende verboden stoffen en geen verboden

methoden voor te schrijven of toe te dienen (tenzij in noodgevallen natuurlijk). Welke medicatie verboden stoffen bevat is ook te vinden op www.dopinglijn.be.

Begeleiders dienen eveneens te weten wat de verboden stoffen en methoden zijn, en dat ze deze stoffen niet mogen bezitten voor of toedienen aan een sporter die hiervoor geen TTN heeft.

De verboden lijst wordt elk jaar herzien en maakt een onderscheid tussen de volgende stoffen:

1. stoffen die altijd verboden zijn (bv. hormonen, anabolica, EPO,...)
2. stoffen die enkel binnen wedstrijdverband verboden zijn (bv. stimulerende middelen, cannabis, corticosteroïden)
3. stoffen die enkel in bepaalde sporten of sporttakken verboden zijn (bv. alcohol in autosport).

Een **stof die altijd verboden** is, is bij elk gebruik verboden, bv. ook tijdens trainingen of thuis.

Een **stof die enkel binnen wedstrijdverband verboden** is, mag gebruikt worden op training en bij andere gelegenheden, maar sporters dienen er zich bewust van te zijn dat sommige stoffen lang in het lichaam blijven zitten. Als er tijdens een wedstrijd nog sporen te vinden zijn van het gebruik van een verboden stof buiten wedstrijdverband (bv. cannabis op een feestje), zal de sporter vervolgd worden voor een dopingpraktijk.

Verboden methodes zoals bloedtransfusies of –manipulaties (incl. ozontherapie), of intraveneuze injecties in bepaalde situaties zijn altijd verboden.

Gelet op de uitgebreide lijst verboden stoffen en methoden is het belangrijk dat zowel sporter als begeleider zich bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheid, en de noodzaak hun gezond verstand te gebruiken. Een voorzichtig sporter neemt geen drank of voeding aan van onbekenden (of collega-sporters), bestelt geen pillen op het internet en raadpleegt bij twijfel of een stof of methode toegelaten is zelf www.dopinglijn.be of contacteert dopinglijn@vlaanderen.be.

Een sporter dient er zich ook bewust van te zijn dat **voedingssupplementen** (verboden) stoffen kunnen bevatten die niet op de verpakking vermeld staan. De werking van voedingssupplementen is vaak niet wetenschappelijk bewezen en hun gebruik is op eigen risico.

4. Geneesmiddelen en TTN

Zoals aangegeven in punt 3, dienen sporters steeds voorzichtig te zijn met geneesmiddelen, zelfs op advies van een arts. Veel gewone medicatie, zoals pijnstillers en behandelingen voor verkoudheden en griep, bevat immers voor sporters verboden stoffen. Het is daarom belangrijk dat een sporter zijn arts (en andere begeleiders) verzoekt hem geen medicatie houdende verboden stoffen en geen verboden methoden voor te schrijven of toe te dienen (tenzij in noodgevallen natuurlijk). Welke medicatie verboden stoffen bevat is te vinden op www.dopinglijn.be.

Zelfs als deze medicatie voorgeschreven is door een arts, is het gebruik ervan als sporter slechts toegelaten als de sporter hiervoor een officiële toestemming ("toestemming wegens therapeutische noodzaak" of "TTN") heeft gekregen van zijn NADO of Internationale Federatie. Indien er een geneesmiddel bestaat dat dezelfde werking heeft, maar geen verboden stoffen bevat, zal de sporter geen TTN krijgen voor het gebruik van de verboden stof.

Enkel voor **minderjarige breedtesporters** is een doktersattest voldoende.

Meerderjarige breedtesporters hebben de keuze:

- Ofwel vragen ze een TTN aan zodra het geneesmiddel met de verboden stof hen wordt voorgeschreven, dus voor effectief gebruik (proactief).
- Ofwel vragen ze een TTN aan als na een dopingcontrole blijkt dat ze positief hebben getest op de verboden stof die in het geneesmiddel zit (retroactief). Dit is enkel mogelijk indien het gebruik van de verboden stof, of het product waar de stof inzit, werd opgegeven bij de controle en genoteerd werd in het dopingcontroleformulier. Een retroactieve aanvraag is bovendien geen garantie dat de toestemming daadwerkelijk verleend wordt.

Elitesporters (zowel minderjarige als meerderjarige) dienen steeds **proactief een TTN aan te vragen**.

- Elitesporters van nationaal niveau dienen deze aan te vragen bij hun NADO.
- Elitesporters van internationaal niveau dienen deze aan te vragen bij hun internationale federatie.

Voor deelname aan de Olympische Spelen en andere belangrijke multisportwedstrijden (bv. Wereldspelen of Commonwealth Games) kan nog een aparte TTN vereist zijn door de organisator (bv. IOC).

De procedure en het aanvraagformulier voor een TTN-aanvraag bij NADO Vlaanderen is te vinden op www.dopinglijn.be.

5. De dopingcontroleprocedure

NADO Vlaanderen kan **elke sporter** in het Nederlandse taalgebied op elk moment verzoeken zich aan een dopingcontrole te onderwerpen.

Een breedtesporter zal doorgaans echter enkel binnen wedstrijdverband of in een fitnesscentrum gecontroleerd worden. In principe wordt een sporter steeds persoonlijk meegedeeld dat hij of zij geselecteerd is voor een dopingcontrole. Wielrenners en bodybuilders zijn echter verplicht na elke wedstrijd zelf te controleren of er een dopingcontrole is, en of ze hiervoor geselecteerd zijn.

Bij het afnemen van een urinemonster worden alleen de sporter en de controlearts of medewerker van de controlearts (chaperon) van hetzelfde geslacht in de toiletruimte toegelaten. Een dopingcontrole kan niet zonder geldige reden geweigerd worden (wat een geldige reden is, zal bij weigering beoordeeld worden door een tuchtcommissie) en is pas ten einde als een monster van de vereiste hoeveelheid en dichtheid is afgestaan. Alle relevante informatie omtrent de identiteit en het verloop van de controle zal genoteerd worden in het dopingcontroleformulier. Het is belangrijk dat de sporter dit formulier goed

leest en eventuele opmerkingen en alle in de laatste zeven dagen ingenomen medicatie of voedingssupplementen noteert of laat noteren. Bij de beëindiging van de controle zal de sporter gevraagd worden het formulier te tekenen, en zal hij een kopie van het dopingcontroleformulier krijgen. Ook zonder handtekening van de sporter geldt de inhoud van het dopingcontroleformulier tot bewijs van het tegendeel.

Uitgebreide informatie over de dopingcontroleprocedure is te vinden op www.dopinglijn.be.

6. Verblijfsgegevens en de bescherming van persoonsgegevens

Elke **elitesporter** kan verplicht worden verblijfsgegevens (“**whereabouts**”) in te dienen. In uitzonderlijke gevallen kan ook een breedtesporter verplicht worden verblijfsgegevens in te dienen. Deze verplichting kan zowel opgelegd worden door de NADO als door de internationale federatie van de sporter.

Verblijfsgegevens zijn bedoeld om een sporter onverwacht te kunnen controleren. Wie onverwacht aan een dopingcontrole wordt onderworpen, heeft immers minder mogelijkheden om zich erop voor te bereiden en dopinggebruik te maskeren. Zolang dopingcontroles enkel binnen wedstrijdverband plaatsvonden, waren ze nooit echt onverwacht. Vandaar de noodzaak om sporters buiten wedstrijdverband te kunnen controleren. Om een sporter buiten wedstrijdverband te kunnen controleren, moet je natuurlijk weten waar hij is. Vandaar de verplichting om verblijfsgegevens in te dienen.

Teneinde de privacy van de sporter zoveel mogelijk te respecteren, zonder een efficiënte dopingbestrijding onmogelijk te maken, is het aantal sporters die verblijfsgegevens moeten indienen en de verblijfsinformatie die deze sporters moeten meedelen beperkt tot het hoogst noodzakelijke. Concreet gaat het voornamelijk om de gegevens inzake wedstrijden, trainingen en overnachtingsplaatsen van elitesporters die een in Vlaanderen belangrijke sport beoefenen.

Gezien de ene sporter echter gemakkelijker te vinden is op training dan de andere (een zwemmer traint in het zwembad, een wielrenner ergens te velde) wordt van de ene elitesporter wat meer informatie gevraagd dan de andere. Concreet wordt van elitesporters die moeilijk op training te lokaliseren zijn, gevraagd om bijkomend dagelijks gedurende één uur een plaats op te geven waar ze zeker te vinden zijn voor een dopingcontrole (het tijdsslot). Wat niet wil zeggen dat ze enkel op dat moment mogen gecontroleerd worden. Sporters die in principe wel gemakkelijk te lokaliseren zijn op training, maar desondanks dopingcontroles missen, of om andere redenen verdacht zijn, kunnen ook verplicht worden om dit tijdsslot in te dienen.

Elitesporters die een tijdsslot moeten opgeven, zijn elitesporters van **categorie A**. Elitesporters die geen tijdsslot, maar wel de andere verblijfsgegevens moeten indienen, zijn elitesporters van **categorie B** (individuele sporten) **of C** (ploegsporten). Elitesporters die geen verblijfsgegevens moeten indienen (omdat ze een minder belangrijke of minder dopinggevoelige sport beoefenen), zijn elitesporters van **categorie D**. Of, welke en wanneer **verblijfsgegevens** dienen ingevuld te worden, zal de sporter worden meegedeeld door de NADO of internationale federatie. De sporter die verblijfsgegevens

moet indienen, is steeds persoonlijk aansprakelijk. Dit betekent dat zelfs als de club of medewerker van de federatie de verblijfsgegevens voor hem invult, het de sporter zelf is die gesanctioneerd zal worden bij fouten.

Nonchalance, vergeetachtigheid of goedbedoeld amateurisme bij het indienen of naleven van de verblijfsgegevens wordt slechts beperkt getolereerd: een elitesporter van categorie A mag twee keer in de fout gaan binnen een periode van 12 maanden. Gaat hij of zij drie of meer keer in de fout, dan zal dit beschouwd worden als een dopingpraktijk. Een elitesporter B of C die twee maal in de fout gaat binnen de 12 maanden, zal verplicht worden dezelfde verblijfsgegevens in te dienen als een elitesporter van categorie A, met hetzelfde risico op vervolging voor een dopingpraktijk als hij of zij drie keer in de fout gaat. Tenzij in geval van overmacht, dient de sporter steeds aanwezig te zijn op de plaats en de tijd die aangegeven is in de verblijfsgegevens. Het feit dat verblijfsgegevens dienen om onverwacht te controleren, betekent ook dat de controlearts de sporter geen tijd mag geven om zich op de controle voor te bereiden, bijvoorbeeld door de sporter te bellen en toe te laten om binnen het uur ter plaatse te zijn. Het enige wat de controlearts mag (niet moet) doen is de sporter telefoneren en vijf minuten tijd geven om de deur te openen als hij of zij niet reageert op zijn kloppen en bellen.

Aan NADO Vlaanderen meegedeelde informatie inzake verblijfsgegevens kan enkel meegedeeld worden aan andere antidopingorganisaties.

7. Gevolgen van dopingpraktijken

Een **veroordeling wegens dopingpraktijken** houdt normaal gezien in dat de sporter of begeleider een periode van uitsluiting van sportactiviteiten wordt opgelegd. Dit houdt in dat deze persoon gedurende de vastgestelde periode noch als sporter, noch als medewerker mag deelnemen aan wedstrijden, groepstrainingen en andere vormen van georganiseerde sportbeoefening.

Dopingpraktijken van **breedtesporters** worden bestraft door de **disciplinaire organen van de Vlaamse Gemeenschap**, die naast bovenvermelde sportieve sanctie, de sporter ook nog een geldboete tot 25.000 euro kunnen opleggen.

Dopingpraktijken van **elitesporters en begeleiders** dienen te worden bestraft door het **disciplinair orgaan van de federatie**. Meer hieromtrent in punt III.

Elke federatie dient haar sporters en hun begeleiders duidelijk te maken dat dopinggebruik mogelijks gezondheidsschade, maar zeker en vast financiële, sociale, sportieve en reputatieschade veroorzaakt, zowel voor henzelf als voor hun sport.

II. Informeren van en samenwerken met NADO Vlaanderen

1. Alle geplande wedstrijden 14 dagen op voorhand melden

Om NADO Vlaanderen toe te laten haar dopingcontroles te plannen, moeten de federaties NADO Vlaanderen minstens veertien dagen voor elke wedstrijd de volgende gegevens bezorgen:

1. de datum van de wedstrijd;
2. de plaats van de wedstrijd (straat en nummer, postnummer en gemeente, of een zo exact mogelijke beschrijving van de locatie);
3. het beginuur, het verwachte einduur, het verwachte aantal deelnemers en de leeftijdscategorie.

De federaties kunnen een webadres met actuele informatie opgeven of de kalenders opsturen, mailen of faxen naar NADO Vlaanderen.

2. Registreren van de contactgegevens van alle wedstrijddeelnemers

Om gecontroleerde sporters zonder identiteitsbewijs op zak of deelnemers die niet opdagen bij een dopingcontrole binnen wedstrijdverband te kunnen contacteren na de controle, moet elke sportvereniging (federatie en haar lidorganisaties) de identificatie- en contactgegevens registreren van alle sporters die deelnemen aan de door haar georganiseerde wedstrijden, en daarbij van de sporters vereisen dat ze een passend identiteitsbewijs voorleggen.

De wedstrijdorganisator moet de volgende gegevens van de wedstrijddeelnemers registreren:

1. de voor- en achternaam;
2. de geboortedatum en het geslacht;
3. de contactgegevens van de deelnemer, met inbegrip van, in voorkomend geval, zijn gsm-nummer en e-mailadres, alsook elke wijziging ervan;
4. de sportvereniging waarbij de deelnemer is aangesloten.

De sportvereniging moet de lijst met identificatie- en contactgegevens van alle deelnemers op eenvoudig verzoek kunnen voorleggen aan de controlearts.

3. Voorbereid zijn op en meewerken aan de uitvoering van dopingcontroles

In Vlaanderen kunnen zowel NADO Vlaanderen, de internationale sportfederatie, WADA als de federatie zelf op elk moment een dopingcontrole laten uitvoeren. Elke wedstrijdorganisator moet voorbereid zijn op een mogelijke dopingcontrole.

Vooreerst dient de organisator in de nabijheid (binnen de 500 meter) van de plaats waar de wedstrijd plaatsvindt, een afzonderlijke ruimte ter beschikking houden die aan de vereisten voldoet om er een dopingcontrole te kunnen laten doorgaan ("**dopingcontrolestation**").

De controlearts moet kunnen gebruikmaken van een dopingcontrolestation dat op zijn minst de privacy, veiligheid en hygiëne van de sporter garandeert en dat uitsluitend als dopingcontrolestation wordt gebruikt voor de duur van de monsterafnameprocedure. In het dopingcontrolestation, of in een afzonderlijke ruimte ernaast, is een **toilet** aanwezig, dat uitsluitend gebruikt mag worden voor de monsterafname, en een **wachtruimte**. Bij

afwezigheid van een door de organisator ter beschikking gestelde voldoende ingerichte ruimte bepaalt de controlearts de plaats van de monsterneming, in overeenstemming met de vereisten van privacy, hygiëne en veiligheid. De organisator kan een boete opgelegd worden voor het niet nakomen van zijn decretale verplichting om zelf in een passend lokaal te voorzien.

De organisator moet zorgen voor **voldoende ongeopende flessen niet-alcoholische dranken** om de voor controle opgeroepen sporters de mogelijkheid te geven zich te hydrateren, en moet de **controlearts en de chaperons vrije toegang** geven tot alle lokalen en plaatsen waar de sporters zich kunnen begeven, inclusief de kleedkamer.

Een federatie of andere sportvereniging die zelf een dopingcontrole wenst uit te voeren, dient er rekening mee te houden dat bij **nationale evenementen**¹ de organisatie van dopingcontroles gecoördineerd moet worden door NADO Vlaanderen, en bij **internationale evenementen**² door de Internationale Federatie. Wie een dopingcontrole wenst uit te voeren tijdens dergelijke evenementen, moet hierover dus eerst overleggen met deze coördinerende instanties.

Voor het plannen van dopingcontroles bij nationale evenementen of het organiseren van een dringende dopingcontrole (bv. na een wereldrecord) kan steeds contact opgenomen met de coördinerend controlearts Hans Cooman (zie contactgegevens achteraan deze gids).

Dopingcontroles bij lokale evenementen zijn vrij uit te voeren door de organiserende sportvereniging (federatie of haar lidorganisatie), op voorwaarde dat deze gebruik maakt van erkende controleartsen en chaperons.

Ook **buiten wedstrijdverband** kunnen NADO Vlaanderen, WADA, de internationale of Vlaamse federatie of club opdracht geven tot een dopingcontrole.

Dopingcontroles (zowel binnen als buiten wedstrijdverband) zijn pas **rechtsgeldig** als ze uitgevoerd worden **onder de verantwoordelijkheid van erkende controleartsen**, eventueel bijgestaan door chaperons, en als een beroep gedaan wordt op een WADA-geaccrediteerd controlelaboratorium met inachtneming van de procedure die het antidopingdecreet en het uitvoeringsbesluit voorschrijven. Alle benodigdheden voor de monsterneming kunnen bij NADO Vlaanderen bekomen worden tegen kostprijs.

Een **sportvereniging die zelf opdracht heeft gegeven tot een dopingcontrole** binnen het Nederlands taalgebied, dient NADO Vlaanderen uiterlijk vier dagen nadien in te lichten over de controle zelf en het controlelaboratorium waar de monsters zullen worden geanalyseerd, NADO Vlaanderen een kopie te bezorgen van de dopingcontroleformulieren, en binnen tien dagen na ontvangst van het analyseverslag van het controlelaboratorium

¹ Een nationaal evenement is een evenement of wedstrijd waaraan nationale of internationale elitesporters deelnemen, dat geen internationaal evenement is.

² Een internationaal evenement is een evenement of wedstrijd waarvan de internationale federatie of een andere internationale sportorganisatie (bv. IOC) het bestuursorgaan is of de technische officials voor het evenement aanstelt.

NADO Vlaanderen ook daarvan een kopie te bezorgen. Bij dopingcontroles die op initiatief van NADO Vlaanderen plaatsvinden, heeft de sportvereniging recht op een afschrift van het dopingcontroleformulier.

4. Identificeren van elitesporters

Elke federatie is verplicht om na te gaan welke van haar leden beantwoorden aan de definitie van “**elitesporter van nationaal niveau**” en de volgende identificatie- en contactgegevens van deze leden, en elke wijziging ervan, onmiddellijk mee te delen aan NADO Vlaanderen:

1. de voor- en achternaam;
2. de geboortedatum en het geslacht;
3. de contactgegevens van de sporter, met inbegrip van, in voorkomend geval, zijn gsm-nummer en e-mailadres, alsook elke wijziging ervan;
4. de club waarbij de sporter is aangesloten;
5. de sportdiscipline.

NADO Vlaanderen brengt, na overleg met de federaties, de elitesporters op de hoogte van het feit dat ze als elitesporter beschouwd worden.

5. NADO Vlaanderen helpen bij het verzamelen van verblijfsgegevens

Hoewel elke elitesporter persoonlijk verantwoordelijk is voor het indienen, updaten en naleven van de ingediende verblijfsgegevens, moet ook de federatie NADO Vlaanderen en de internationale federatie helpen om de elitesporters buiten wedstrijdverband te vinden.

6. Uitwisselen van informatie en expertise ter opsporing van mogelijke dopingpraktijken

Elke federatie moet elke vorm van informatie over een mogelijke dopingpraktijk rapporteren aan NADO Vlaanderen en haar internationale federatie, en alle **medewerking verlenen aan een onderzoek naar dopingpraktijken**, door eender welke antidopingorganisatie (NADO, WADA of internationale federatie) of overheidsinstantie (politie of gerecht).

III. Tuchtreglement en passende gedragscode, ethische normen en goede praktijken uitwerken

De **federaties zijn verantwoordelijk voor de vervolging en disciplinaire bestraffing van dopingpraktijken gepleegd door de elitesporters** die bij hen aangesloten zijn of die bij hen aangesloten waren op het ogenblik van de overtreding. Ze staan ook in voor het voorlopig schorsen van elitesporters waar dit verplicht is conform de Code. Een voorlopige schorsing houdt in dat een sporter in afwachting van een definitieve uitspraak over zijn mogelijke dopingpraktijk, niet aan wedstrijden mag deelnemen.

De **federaties** zijn daarnaast **bevoegd voor de vervolging en disciplinaire bestraffing van dopingpraktijken gepleegd door begeleiders** die hetzij lid zijn van de federatie, hetzij een contractuele band hebben met de federatie, hetzij een contractuele band hebben met een sporter die lid is van de federatie.

Elke federatie dient om bovenvermelde redenen een **tuchtreglement** uit te vaardigen dat conform de Code de procedure, disciplinaire commissie en disciplinaire maatregelen vastlegt die van toepassing zijn op elitesporters en begeleiders die verdacht worden van een dopingpraktijk.

Federaties die geen eigen procedurereglement en disciplinair orgaan voor elitesporters en begeleiders kunnen of willen vaststellen, dienen aan te sluiten bij het **Vlaams Doping Tribunaal** (www.dopingtribunaal.be) en een tuchtreglement uit te vaardigen die het Vlaams Doping Tribunaal toelaat in hun naam en voor hun rekening op te treden bij vermoedelijke dopingpraktijken van een elitesporter of begeleider. Het model tuchtreglement dat hiervoor moet gebruikt worden, is beschikbaar op www.dopinglijn.be.

Hoewel geen dopingpraktijk, moet elke federatie ook een reglement uitvaardigen dat begeleiders die zonder geldige reden zelf verboden stoffen of methoden gebruiken, verbiedt om sporters te ondersteunen die onder de bevoegdheid van de federatie vallen. Dit is een kwestie van ethiek.

De **vervolging en disciplinaire bestraffing van dopingpraktijken van breedtesporters** gebeurt door de **Vlaamse Gemeenschap**.

Zowel wat betreft elitesporters als breedtesporters, is de federatie verplicht om met betrekking tot voor dopingpraktijken **veroordeelde sporters en begeleiders** de volgende **bijkomende maatregelen** te nemen:

- Geheel of gedeeltelijk inhouden van de sportgerelateerde financiële steun of andere sportgerelateerde voordelen die de veroordeelde sporter of begeleider zou ontvangen van zijn club of federatie.
- Diskwalificatie van het individuele resultaat dat is behaald in de wedstrijd tijdens dewelke de sporter op doping werd betrapt met alle daaruit voortvloeiende consequenties, zoals het verlies van eventuele medailles, punten en prijzen. Bij ploegsporten moeten alle door individuele spelers ontvangen onderscheidingen worden gediskwalificeerd.

Indien de sporter aantoont dat hem of haar geen schuld of nalatigheid te verwijten valt voor de overtreding, worden de individuele resultaten van de sporter in de andere wedstrijden niet gediskwalificeerd, tenzij de resultaten van de sporter in andere wedstrijden dan de wedstrijd waarin de dopingovertreding plaatsvond waarschijnlijk door de dopingovertreding van de sporter zijn beïnvloed.

- Indien twee of meer leden van een ploeg in een ploegsport zijn veroordeeld voor een dopingpraktijk tijdens de periode van een evenement, moet het bestuursorgaan van het evenement³ het team een passende sanctie opleggen (bijvoorbeeld puntenverlies, diskwalificatie uit een wedstrijd of evenement, of een andere sanctie) bovenop de maatregelen die aan de individuele sporters worden opgelegd.

Een dopingovertreding tijdens of in verband met een evenement kan, indien het bestuursorgaan van het evenement hiertoe beslist, leiden tot diskwalificatie van alle individuele resultaten die de sporter tijdens dat evenement heeft behaald, met alle gevolgen van dien zoals het verlies van alle medailles, punten en prijzen.

- Wanneer een sporter die uitgesloten of voorlopig geschorst is verklaard, de uitsluiting of voorlopige schorsing overtreedt (door bv. deel te nemen aan een wedstrijd ondanks het feit dat de wedstrijdorganisator dit zou moeten beletten – zie deel IV) moeten alle door de sporter tijdens de periode van uitsluiting of voorlopige schorsing behaalde wedstrijdresultaten vervallen verklaard worden.

Op verzoek van NADO Vlaanderen dient de federatie **verslag** uit te brengen over de initiatieven die ze heeft genomen ter uitvoering van haar verplichtingen.

³ Een evenement is een reeks individuele wedstrijden die samen worden uitgevoerd onder één bestuursorgaan

IV. Toezien op de naleving van sportieve sancties

Net als alle sportverenigingen, dienen federaties de voorlopige schorsingen en uitsluitingen die zijn opgelegd aan sporters en begeleiders door een bevoegde antidopingorganisatie⁴ te erkennen en toe te zien op de naleving ervan.

Een **uitsluiting** wegens dopingpraktijken houdt in dat de veroordeelde sporter of begeleider gedurende een bepaalde periode verboden wordt om nog in eender welke hoedanigheid (dus zowel als sporter en als medewerker) deel te nemen aan sportbeoefening in georganiseerd verband (wedstrijden, clubtrainingen, enz.).

Een **voorlopige schorsing** houdt in dat een sporter in afwachting van een definitieve uitspraak over zijn mogelijke dopingpraktijk, niet aan wedstrijden mag deelnemen.

Om alle federaties optimaal te informeren stelt NADO Vlaanderen regelmatig een **lijst van de definitieve disciplinaire uitsluitingen en voorlopige schorsingen** op, met vermelding van de voornaam, achternaam en geboortedatum van de sporter of begeleider, de geschonden rechtsregel, het begin en het einde van de periode van uitsluiting en de sportdiscipline waarin de overtreding is vastgesteld.

Deze lijst met sporters en begeleiders wordt door NADO Vlaanderen via een **elektronische nieuwsbrief** bezorgd aan elke sportvereniging die dopinglijn@vlaanderen.be hierom verzoekt en de vertrouwelijkheid van deze informatie bewaakt.

Elke federatie dient ingeschreven te zijn op deze nieuwsbrief, zodat zij en haar lidorganisaties erop kunnen toezien dat dergelijke personen (uit eender welke sport) gedurende hun uitsluiting of voorlopige schorsing effectief niet meer kunnen deelnemen of betrokken worden bij wedstrijden of andere vormen van georganiseerde sportbeoefening die onder de auspiciën van de federatie plaatsvinden.

Elke federatie is ook verplicht om elke uitsluiting of voorlopige schorsing die aan een van haar sporters of begeleiders werd opgelegd buiten het Nederlandse taalgebied, mee te delen aan NADO Vlaanderen, met het oog op de algemene erkenning en toezicht op de naleving ervan in Vlaanderen.

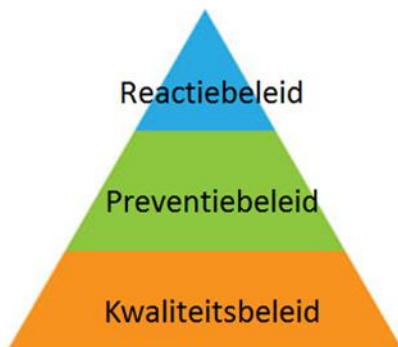
De disciplinaire uitsluitingen van meerderjarige elitesporters en van meerderjarige begeleiders van elitesporters worden binnen twintig dagen nadat de sanctie definitief is geworden, bekendgemaakt op de website van NADO Vlaanderen.

⁴ Een antidopingorganisatie is elke NADO, internationale federatie, WADA, organisator van grote evenementen (bv. Wereldspelen), het IOC en het IPC.

V. Een dopingpreventieverantwoordelijke aanstellen

Gelet op de uitgebreide taken van een federatie wat dopingpreventie betreft en de noodzaak tot samenwerking inzake dopingbestrijding, dient elke federatie een **dopingpreventieverantwoordelijke** aan te stellen die minstens:

- de inhoud van deze gids kent en de dopingbestrijding verder opvolgt;
- de uitvoering coördineert van de taken die de federatie ter zake zijn opgelegd;
- instaat voor een goede samenwerking met NADO Vlaanderen;
- als eerste aanspreekpunt dient voor leden of clubs met vragen of informatie over doping.

Belangrijk: het dopingpreventiebeleid van een sportfederatie moet ingebed zitten in het algemene kwaliteitsbeleid, de basis (visie, missie, doelstellingen...). "Antidoping" mag zich niet op een eiland afspelen, zich slechts beperken tot het blussen van brandjes na een positief dopinggeval. Dopingpreventie kan vanuit een ruimer kader van een **"gezonde, verantwoorde en ethische sportbeoefening"** benaderd worden, en zo een plaats krijgen in het totaalbeleid van de federatie.

Concreter zouden we de rol van de dopingpreventieverantwoordelijke als volgt omschrijven, uiteraard rekening houdende met de specifieke situatie van elke sportfederatie. Het spreekt voor zich dat dit voor een wandelfederatie een andere invulling zal krijgen dan voor de tennisfederatie.

- Een grondige kennis hebben van de geldende antidopingreglementering (internationaal, Vlaams, eigen reglementen federatie)
- Omzetten en coördineren van deze reglementering in de eigen federatie naar een effectief antidopingbeleid via gedragscodes, goede praktijken... = Kwaliteitsbeleid
- Sporters, begeleiders, clubverantwoordelijken in kennis brengen van het antidopingbeleid en dit samen met hen op het terrein implementeren = Preventiebeleid
- Eerste aanspreekpunt zijn voor atleten, begeleiders, clubs inzake antidopingbeleid = Kwaliteit + Preventie
- Contactpunt zijn voor en samenwerken met NADO Vlaanderen inzake antidopingbeleid van de federatie = Kwaliteit + Preventie
- Contactpunt van de federatie / de disciplinaire organen zijn ingeval van een positief dopinggeval = Reactiebeleid

De naam en contactgegevens van deze persoon moeten bezorgd worden aan NADO Vlaanderen, en steeds up-to-date gehouden worden.

Informatie en contact

NADO Vlaanderen

Patrick Ghelen, Directeur (patrick.ghelen@cjsm.vlaanderen.be)

Voor algemene vragen of contact:

www.dopinglijn.be / dopinglijn@vlaanderen.be

Tel: 02 553 35 37 / Fax: 02 553 36 50

Voor specifieke vragen omtrent de Vlaamse of internationale regelgeving kunt u terecht bij Yves Defoort (yves.defoort@cjsm.vlaanderen.be of 02 553 68 03).

Met medische vragen (over Toestemming wegens Therapeutische Noodzaak, verboden stoffen, geneesmiddelen...) en met praktische vragen omtrent de organisatie of de aanvraag van een dopingcontrole kunt u terecht bij Hans Cooman (hans.cooman@cjsm.vlaanderen.be, 02 553 34 83 of 0473 92 57 32 (dagelijks tussen 8 uur en 22 uur)).

